

ਜਿੰਦ ਦੇਸਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾ ਦੇਸਾਂ

ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਵਜ਼ੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਘਾ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਵੇਲੇ ਦੇ ਹਾਕਮ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਰਥਕ, ਸਿਆਸੀ, ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਸੀ ਤਾਕਤ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਰਤਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਹ ਆਪ ਕਰ ਸਕਣ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲ ਝਾਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਰਵੇ। ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਪਰ ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਅਤੇ ਤਸੱਦਦ ਨੂੰ ਅਮਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਕਹਿਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗ ਦੇਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਭੈੜੇ ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਲੀਡਰ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਠੋਕਾ ਰਹੇ ਹਨ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮੁਢਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੀ ਹੋਈ ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਉਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਕੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਖੜੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਤਸੱਦਦ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਹਰਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਉਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋਕੇ ਘੋਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜਬਰ ਤਸੱਦਦ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਕਟਿਹਰੇ ਚੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਐਸੇ ਵੇਲੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਆਰਥਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਸਾਨ ਕਰਜ਼ਿਆ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵੀ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ, ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਤੇ ਆਤਮਘਾਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਖੋਜ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ, "ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮਘਾਤਾਂ ਦੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਗੁੜਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਵਿਚ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤੋਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਸੂਦ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਟੱਬਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆੜਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਲਈ ਪੈਂਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਦੇ ਮਾਰੇ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ।

"ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਵੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਕਿਆਤ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿਜੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ਾਈਆਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦਿਹਾੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਚੁਰਾਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਲਾ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਸਨ। ਪੰਦਰਾਂ, ਵੀਹ, ਅਤੇ ਤੀਹ ਏਕੜਾਂ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਮੋੜਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਭਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਹਲਵਾਹਕ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਠਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇਹ ਸੰਕਟ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਿਸਾਨ ਘਟ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ੧੯੭੦-੭੧ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਿਤੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਲਵਾਹਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ੪੨.੫੬% ਸੀ। ੧੯੯੦-੯੧ ਵਿਚ ਇਹ ਘੱਟਕੇ ੩੨.੮੩% ਰਹਿ ਗਈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ੨੦% ਤੋਂ ਵੱਧਕੇ ੨੩.੩੧% ਹੋ ਗਈ। ਇਸਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜ ਰਿਹਾ ਆਰਥਕ ਸੰਕਟ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੌਮ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਕੌਮ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਨਅਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਨਅਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁਝਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੱਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਲਈ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ੩੦ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਠਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ੨੪ ਲਖ ਟਨ ਤੋਂ ੧੭੦ ਲੱਖ ਟਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੌਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਤੰਗੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਉਤੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪਰਦੂਸ਼ਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕ ਦੁਆਈਆਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦਿਨ ਬ ਦਿਨ ਜ਼ਹਰੀਲੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਜ਼ਹਿਰ ਕਰਕੇ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਰੱਖਣਾ ਝੋਟਿਆਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਲੱਸੀ ਲੱਭਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦਾ ਕਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਪੂਰਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਕਦੇ ਪੂਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹਕੂਮਤੀ ਅਦਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲਾਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਿਮ, ਵੱਡੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਦਾ ਘਿਉ ਖਿਚੜੀ ਹੋਕੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਮੌੜ ਤੇ ਖੜੀ ਹੈ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਾਂਗ ਇਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਜੁਲੇ ਹੇਠ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਕਿ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋਕੇ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨ ਖਿਆਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਗੇ? ਇਹ ਚੁਨੌਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਚੁਨੌਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਕਾਰ, ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਘੋਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੱਕ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤਨਜ਼ੀਮਾਂ, ਅਦਾਰੇ, ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਤੇ ਸੇਧ ਬਣਾਉਣੀ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹਦੇ ਬਗੈਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਸੋਚ, ਪੁਰਾਣੇ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਜਮਹੂਰੀ ਨਵ-ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਘੋਲ ਚਲਾਕੇ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਾਪਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਲਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਚੜਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਣਾ ਜੁਲਣਾ, ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਮੁਹਬੱਤ, ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਏਕਾ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਮਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦਾ ਵਕਾਰ ਉੱਚਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਏਕਾ, ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸੇਧ, ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਘੋਲ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ, ਮੇਹਨਤਕਸ਼ਾਂ, ਅਤੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਘੋਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਲਈ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜਦੋਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪਣੇ

ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੁਆਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਸੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰਸ਼ੋਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਤ ਰਹਿਕੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚਾ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਇਹ ਢਾਂਚਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸਨ- ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟਣਾ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਕੇ ਰੱਖਣਾ। ੧੯੪੭ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਅਧੀਨ ਲੁੱਟ-ਖਸੂਟ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ, ਫੌਜ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬੂਟਾਂ ਨਾਲ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ। ੧੯੪੭ ਵਿਚ ਆਈ "ਅਜ਼ਾਦੀ" ਨਾਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਲੋਟੂ ਤੇ ਜਾਬਰ ਖਾਸਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਪੂਰਦੇ। ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਇਜ਼ਾਦ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਤੀਆਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਔਰਤਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਅਤੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦਾ ਨਾਅਰਾ " ਜਿੰਦ ਦੇਸਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਂ ਦੇਸਾਂ " ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ